באַרימטע ענגלישע שריפטשטעלערין באַשרייבט אידרע אידישע פריינט ווי מען קוקט אויף זיי אין ענגלאַנד

א מערקווירדיג בילד פון די איד יש־גוי'אישע באציהונגען אין די געזעלשאפטליכע קרייזען.

פון אלבערט בערמאן.

די באוואוסטע ענגלישע שרייבערין און רייזענדערין, ראזיטא פארבס, האט פארעפענטליכט אין א לאנדאנער צייטונג אן ארטיקעל אונטער'ן נאמען „מיינע אידישע פריינט", אין וועלכען זי ניט איבער איהרע מיינונגען וועגען די אידען מיט וועלכע זי איז געקומען אין באריהרונג. זי שרייבט:

„מיט א קורצער צייט צוריק האב איך געפרעגט דעם איינגענטימער פון א שעהנעם אריסטאקראטישען פאלאץ אין לאנדאן, אויב ער וואלט זיך פיעל גע־קרימט, ווען אלע שכנים זאלען זיך ארויס־צייהען. ער האט געענטפערט: „עס וואלט מיך גארנישט געארט. עס איז בע־סער צו האבען א היים פאר דער איינגענער פאמיליע, אידער א הויז צו פארדיינען אנדערע מענשען".

„אט דער אונטערשיד צווישען הויז און היים האט מיר איבערראשט אין א צייט, ווען היים שפיעלט אזא קליינע ראָ־לע. היים און היימישקייט איז אומעטום אין א געפאלענעם צושטאנד. אויסער צווי־שען די אידען, וואו די פאמיליע איז נאך אלץ די הויפט זאך.

עס איז פאלש, ווען מיר מיינען, אז דער איד איז גרייט מקריב צו זיין אלצ־דינג פאר „ביזנעס". דאס איז אפשר ריכטיג ווענען אמעריקאנער, אבער פאר'ן אידען איז דער וואוילשטאנד פון זיינע קינדער און זיינע איינקלאפ א סך ווייכ־טיגער, ווי יעדע פראגע אין אינטערנא־ציאנאלע פינאנסען.

„אין די גרויסע אידישע פאמיליעס האב איך געפונען די זעלבע צוגעבונדענ־קייט איינער צום אנדערען, ווי ביי די באַרג־מענשען, מיט דעם זעלבען אינ־סטינקט פאר ראסע און די איינענע טענ־דענצען זיך צו פארפעסטיגען און האלטען צוזאמען, אויב נישט קערפערליך איז גייסטיג. זיי באשיצען זיך מיט געוויסע גרעניצען נישט דורך פאליטישע וועגען, נאר דורך דער היים.

„איך געדענק, ווי איך האב זיך דעם ערשטען מאל געטראפען מיט דער ליידי־סוויינלינג, א טאכטער פון באוואוסטען אידישען כלל־טוער לארד סוויינלינג. עס איז דאן אנגעגאנגען א קראפטע־מעטש אין פארק. צוויי פון איהרע זיהן האבען געשפיעלט א מעטש און דער זוהן האט געהאלפען זיין מיטער אראנזשירען א קלוב פון פארבריק־מיידלאך. אין איין ברעג פון פארק האט מען סערווירט צו־בייסען פאר די געסט און אין אנדערען ברעג איז אנגעגאנגען א לוסטיגער טענ־שפיל צוגונסטען פון א וויכטיגען צוועק.

„די טאכטער איז געווען באשעפטיגט מיט אויפנעהמען א געזעלשאפט פון צוואנציג נעסט, א פראפעסיאנעלען טענס־שפיעלער און אן ארטיסט. וועלכער האט נישט געוואוסט קלאר, וואס אדער וועמען ער דארף דא מאלען.

„עס האט נישט נעדויערט קיין שעה און די אלע פארשידענע סארטען מענ־שען, וועלכע האבען זיך דא צום ערשטען מאל געטראפען, האבען זיך צוזאמענגע־נאסען אין איין לוסטיגער, ברידערליכער געזעלשאפט. א דאנק דיר אומגעוועהנליכע פעהיגקייטען פון דער בעל־הבית'טע און איך צווייפעל, צי דארט איז געווען איין מענש, וועלכער האט זיך נישט געפיהלט איינגענעמען.

„דער גאסט, וועלכער האט געהאט דאס פארגעניגען צו פארברענגען אין א אידיש הויז א היבש ביסעל צייט, האט זיך געוויס געפיהלט, ווי איינער פון דער פאמיליע. מיט די זעלבע רעכט און פליכטען, ווי איינער פון זיי, ווייל א אי־דיש הויז איז א היים אין שטרענגסטען זין פון וואָרט, און נישט א וואָרט־צימער אויף א וואקזאל, וואו יעדער לענט אפ זיין פעקעל אויף א ווייילע, ביז דער צוג וועט אנקומען. א אידישע היים איז א דויער־ענדער אויפהאלט־פלאץ פאר עטליכע דורות, וועלכע זענען צווישען זיך פאר־איינינט נישט נאר דורך געפיהל, נאר אויך דורך געמיינזאמער פארענטוואָרטליכקייט.

„מיר דוכט זיך, אז דער שווערער פראבלעם פון מיטער און טאכטער, פאַ־טער און זוהן, עקזיסטירט כמעט נישט צווישען אידען. די קינדער ריי־סען נישט אפ פון די עלטערען. זיי טראגען ווייטער די יהושה. עלטערען און קינדער זענען נישט אויף מעסער־שטעך און וואס איינער טוט געפעהלט נישט דעם אנדע־רען, נאר פארקעהרט — דער פאטער דולדעט זיין קינד'ס אויפפיהרונג און דאס קינד נעהמט זיך נישט שטארק צום האר־צען פון זיין פאטער'ס שטייגער לעבען.

„מיט עטליכע יאהר צוריק פלעג איך זיין אן אפטער גאסט צו מיטאג ביי א בארימט אידיש פארעל, וואו עס פלעגען אויך זיין באוואוסטע פאליטיקער, קינסט־לער און דיפלאמאטען.

„די מאלצייטען זענען געווען זעהר לאנגע. מען פלעגט דערלאנגען צום טיש זיבען, אדער אכט שפייזען, דערנאך זענען די געסט אריינגעגאנגען מיט פריינד־ליכע מינעס אין שעהנעם אונטערהאלטס־צימער, וואס איז געווען פול מיט טייערע גוט־אויסגעוועהלטע קונסטווערק, ביז די בעל־הבית'טע האט זיך ארומגעזעהן, אז עס איז צייט צו בייטען די פארסנערס, און זי איז צוגעגאנגען צו יעדען מיט'ן זעלבען ווערטעל: „מיר דאכט זיך, אז איהר קענט נישט דעם און דעם". אדער „איך וויל אייך באקאנען מיט דער און דער".

„ווען איך בין געגאנגען צו דער ער־שטער „פארטי" צו דער פארעל, וועלכע האבען נישט לאנג צוריק געקראָגען דעם טיטעל פיער, בין איך געווען נייגעריג צו וויסען, וואס פאר א פנים עס וועט האָ־בען.

„דאס רוב יונגע פארלאר ניבען היינט זייערע געסט וואס קירצערע מאלצייטען. נאכ'ן מאלצייט דרעהט מען אן דעם גראַ־מאפאן, אדער די ראדיא אלס פארשפיל צו א „בריידזש", אדער א מארשרוט צו א גאסט־קלוב. ביי דעם אידישען מאלצייט האט מען זיך אויסגעפירט אויפ'ן אלטען גוטמוטיגען שטייגער מיט